

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/50/2016
Identifikačné číslo spisu:	1210221816
Dátum vydania rozhodnutia:	25.01.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Anna Marková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1210221816.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Muránska píla, s. r. o., so sídlom Muráň č. 40, IČO: 31 704 867, proti žalovanému 1/: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, so sídlom Mierová 19, Bratislava, IČO: 00 686 832, a žalovanému 2/: Slovak Business Agency, so sídlom Miletičova 23, Bratislava, IČO: 30 845 301, zast. Bobák, Bollová a spol., s. r. o., so sídlom Dr. Vladimíra Clementisa 10, Bratislava, IČO: 35 855 673, o zaplatenie 68 047,53 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 24Cb/74/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 23. februára 2016, č. k. 2Cob/64/2015-603, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 23. februára 2016, č. k. 2Cob/64/2015-603 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 18. novembra 2014, č. k. 24Cb/74/2012-517, žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne sumu 9 518,29 eur titulom náhrady trov konania pozostávajúcich zo súdneho poplatku za podaný odpor proti platobnému rozkazu zaplateného žalovaným 2/ vo výške 4 082,50 eur a z trov právneho zastúpenia vo výške 5 435,79 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku na účet právneho zástupcu žalobcu.

2. V odôvodnení napadnutého rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že po vyhodnotení výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že medzi žalobcom ako príjemcom pomoci a žalovaným 1/ ako vykonávateľom pomoci, v mene ktorého konal žalovaný 2/, bola dňa 5. októbra 2007 uzavretá v písomnej forme platná inominátna (nepomenovaná) zmluva v zmysle Obchodného zákonníka, ktorej predmetom bolo poskytnutie nenávratného finančného príspevku v celkovej výške 2 050 000,-- Sk (68 047,53 eur) v rámci Sektorového operačného programu, pričom nenávratný finančný príspevok mal byť žalobcovi vyplatený sčasti zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky a sčasti zo štrukturálnych fondov Európskej únie. V danom prípade jednoznačne išlo o špecifický zmluvný vzťah, v rámci ktorého mal žalobca nenávratne získať peňažné prostriedky bez toho, aby bol žalobca povinný poskytnúť druhej zmluvnej strane zmluvné plnenie v adekvátnej hodnote. Vzťah založený predmetnou zmluvou o

poskytnutí nenávratného finančného príspevku, vrátane práv a povinností z neho vyplývajúcich, bolo podľa názoru súdu nutné vnímať v kontexte celého procesu, ktorý uzavretiu predmetnej zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku predchádzal, vrátane dokumentov stranám známym a stranami vyhotovenými pred samotným uzavretím predmetnej zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku. Tento názor súdu vyplýval jednak zo špecifickosti daného zmluvného vzťahu a jednak zo samotnej preambuly predmetnej zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, podľa ktorej je túto zmluvu potrebné interpretovať a posudzovať so zreteľom a v nadväznosti na dokumenty taxatívne uvedené v preambule zmluvy, medzi ktorými sú výslovne uvedené schéma pomoci de minimis „Schéma podpory existujúcich a začínajúcich podnikateľov“ publikovaná v Obchodnom vestníku SR č. 95/2004, vyhlásená výzva na predkladanie projektov kód 1111015-061 zo 16. augusta 2006 a dokumentácia zverejnená v rámci predmetnej výzvy. K dokumentácii zverejnenej v rámci predmetnej výzvy jednoznačne patrila aj Príručka pre žiadateľa, pričom článok V. Príručky pre žiadateľa obsahoval veľmi podrobné usmernenie poskytovateľa o postupoch pri obstarávaní a v jeho úvode je uvedené, že verejné obstarávanie môže byť v závislosti od rozhodnutia žiadateľa vykonané pred alebo po podaní žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku a verejná obchodná súťaž musí byť vykonaná pred podaním žiadosti. Z čestného prehlásenia žalobcu zo dňa 5. októbra 2007 je s poukazom na článok V., bod 5.1, ods. 3 Príručky pre žiadateľa zrejme, že v danom prípade sa žalobca zaviazal realizovať postup verejného obstarávania zodpovedajúci postupu pri zákazke s nízkou hodnotou, t. j. žalobca už v čase uzatvárania predmetnej zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku vedel, akú metódu verejného obstarávania má aplikovať a aké konkrétne kroky súvisiace s verejným obstarávaním má realizovať.

3. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca síce nebol povinný realizovať verejné obstarávanie podľa zákona o verejnom obstarávaní s poukazom na výšku prideleného finančného príspevku z titulu zákonnej povinnosti, ale táto povinnosť mu jednoznačne vznikla ako zmluvná povinnosť bez ohľadu na výšku prideleného finančného príspevku ako povinnosť realizovať výber dodávateľa metódou v zmysle zákona o verejnom obstarávaní. Žalobca vzhľadom na výšku prideleného finančného príspevku mal možnosť vybrať si medzi verejnou obchodnou súťažou podľa Obchodného zákonníka a verejným obstarávaním podľa zákona o verejnom obstarávaní, ale len v čase pred podaním žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku, pričom je nesporné, že spolu so žiadosťou žalobca nepredložil dokumentáciu súvisiacu s realizáciou verejnej obchodnej súťaže podľa Obchodného zákonníka, ale naopak zaviazal sa vykonať verejné obstarávanie podľa zákona o verejnom obstarávaní.

4. Predmetná zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku mala podľa článku XV, ods. 3 nadobudnúť účinnosť za predpokladu predloženia dokumentácie súvisiacej s procesom verejného obstarávania podľa zákona o verejnom obstarávaní najneskôr v termíne do 4 mesiacov od platnosti tejto zmluvy. K predmetnej zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku bol dňa 15. apríla 2008 uzavretý v písomnej forme Dodatok č. 1, ktorého predmetom bola dohoda zmluvných strán o zmene článku XV, ods. 3 predmetnej zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, na základe ktorej došlo k predĺženiu lehoty na predloženie dokumentácie súvisiacej s procesom verejného obstarávania podľa zákona o verejnom obstarávaní v lehote 8 mesiacov odo dňa platnosti zmluvy, t. j. v danom prípade do 5. júna 2008. Je nesporné, že v zmluvne dohodnutom termíne do 5. júna 2008 nebola zo strany žalobcu dokumentácia súvisiaca s procesom verejného obstarávania zrealizovaná podľa zákona o verejnom obstarávaní predložená, v dôsledku čoho predmetná zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku nenadobudla účinnosť. Tvrdenie žalobcu o tom, že podpisom Dodatku č. 2 došlo súčasne k predĺženiu lehoty na predloženie dokumentácie k verejnému obstarávaniu do 30. septembra 2008 súd prvej inštancie vyhodnotil taktiež ako irelevantné, a to predovšetkým z dôvodu, že predĺženie lehoty na predloženie predmetnej dokumentácie vôbec nebolo predmetom Dodatku č. 2 k predmetnej zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, ale predmetom Dodatku č. 2 bola zmena Prílohy č. 1 a táto zmena sa týkala len predĺženia času realizácie projektu, pričom pojem „ukončenie realizácie projektu“ je určitým a zrozumiteľným spôsobom definovaný v predmetnej zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku v rámci „Definície pojmov“. Listom z 29. júla 2008, doručeným žalobcovi 4. augusta 2008, nadpísaným ako „Odstúpenie od zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku kód projektu 11110101003“ žalovaný 2/, konajúci v

mene žalovaného 1/, odstúpil od predmetnej zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku. Ako prejudiciálnou otázkou sa súd zaoberal platnosťou predmetného odstúpenia od zmluvy, ktoré s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti vyhodnotil ako platný právny úkon, keďže je nesporné, že v termíne do 5. júna 2008 nebola dokumentácia súvisiaca s procesom verejného obstarávania žalobcom predložená, t. j. nebola predložená ani v dodatočnej lehote vyplývajúcej z Dodatku č. 1, čo súd vyhodnotil ako podstatné porušenie predmetnej zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, keďže zo strany žalobcu nebola splnená povinnosť, o ktorej žalobca pri dodržaní minimálnej odbornej starostlivosti musel v čase uzavretia zmluvy predvídať s prihliadnutím na účel zmluvy, ktorý vyplynul z jej obsahu a z okolností, za ktorých bola zmluva uzavretá, že druhá strana nebude mať záujem na plnení povinností pri takom porušení zmluvy.

5. Súd prvej inštancie s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti kvalifikoval žalobcom uplatnený nárok ako skutkovo i právne irelevantný, a preto žalobu voči žalovaným 1/ a 2/ v celom rozsahu zamietol. V prípade žalovaného 2/ je okrem toho daný aj ďalší dôvod zamietnutia žaloby vyplývajúci zo skutočnosti, že žalovaný 2/ nebol vykonávateľom pomoci, ale konal v mene žalovaného 1/ ako Sprostredkovateľský orgán pod Riadiacim orgánom, v dôsledku čoho v konaní, ktorého predmetom je určenie povinnosti plniť z predmetnej zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku vo forme zaplatenia nenávratného finančného príspevku, nie je daná vecná pasívna legitímácia žalovaného 2/. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca.

6. Rozsudkom z 23. februára 2016, sp. zn. 2Cob/64/2015, Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež „odvolací súd“) potvrdil ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne trovy odvolacieho konania vo výške 859,58 eur, k rukám právneho zástupcu žalovaných do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

7. Odvolací súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku v celom rozsahu stotožnil so zisteným skutkovým stavom a právnym posúdením veci súdom prvej inštancie. Podľa odvolacieho súdu už zo samotného názvu Zmluvy a Preambuly je zrejmé, že nejde o typickú obchodnú zmluvu. Predmetná zmluva má povahu súkromnoprávnej zmluvy s prvkami verejnoprávnymi, keďže uzatvorenie zmluvy na poskytnutie finančných prostriedkov predpokladá zákon o rozpočtových pravidlách a zmluva odkazuje na predpisy verejného práva. Zmluva vzhľadom na dojednanie medzi sporovými stranami je zmluvou obchodnoprávnou, keďže účastníci konania dojednali predmet svojich záväzkov dostatočne určito (záväzok poskytnúť nenávratný finančný príspevok v súlade so zmluvnými podmienkami a záväzok prijímateľa prijať finančné prostriedky a realizovať projekt) a na aplikácii Obchodného zákonníka sa písomne dohodli. Vzhľadom na odkaz na predpisy verejného práva a záväzok tieto predpisy rešpektovať má zmluva aj povahu verejnoprávnu. Práve s poukazom na verejnoprávny charakter musí žalobca zniesť zvýšené povinnosti na režim nakladania s finančnými prostriedkami. Sprísnená kontrola s nakladaním so štátnymi finančnými prostriedkami zo strany jedného z účastníkov zmluvy vyplýva z verejnoprávnej povahy zmluvy. Vo viacerých ustanoveniach zmluvy je zakotvené, že ide o finančné prostriedky vyplatené zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, s čím je spojená zvýšená kontrola, ako aj zvýšená zodpovednosť za porušenie dohodnutých zmluvných podmienok oproti štandardným obchodným zmluvám. Podľa odvolacieho súdu práve z týchto dôvodov nemožno hovoriť o bezprávnom nátlaku na žalobcu. Žalobca ako záujemca o poskytnutie nenávratného finančného príspevku sa uchádzal o jeho poskytnutie s tým, že sa zaviazal dodržiavať všetky podmienky uvedené vo výzve k tomu prináležiacej a v ostatnej zverejnenej dokumentácii.

8. K odvolacím námietkam žalobcu, že jedine Zmluva upravuje práva a povinnosti strán a ustanovenie Príručky nie sú právne záväzné, odvolací súd uviedol, že vzhľadom na atypickosť zmluvy a dojednanie, že táto zmluva sa bude posudzovať aj podľa dokumentácie uvedenej v Preambule, je nutné vychádzať pri posudzovaní zmluvného vzťahu komplexne zo všetkých dokumentov.

9. Rozhodujúcou otázkou pre právne posúdenie veci bola prejudiciálna otázka, či odstúpenie od Zmluvy zo strany žalovaných je platný právny úkon. Súd prvej inštancie dospel k správne mu záveru, že ide platný právny úkon, keďže je nesporné, že v lehote do 5. júna 2008 nebola dokumentácia súvisiaca s

procesom verejného obstarávania žalobcom predložená, t. j. nebola predložená ani v dodatočnej lehote vyplývajúcej z Dodatku č. 1, čo súd vyhodnotil ako podstatné porušenie predmetnej zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, pretože zo strany žalobcu nebola splnená povinnosť, o ktorej žalobca pri dodržaní minimálnej odbornej starostlivosti musel v čase uzavretia zmluvy predvídať s prihliadnutím na účel zmluvy, ktorý vyplynul z jej obsahu a z okolností, za ktorých bola zmluva uzavretá, že druhá strana nebude mať záujem na plnení povinností pri takom porušení zmluvy (§ 345 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka). K procesu verejného obstarávania odvolací súd uviedol, že v Príručke pre žiadateľa je v časti V. uvedené, že „Verejné obstarávanie môže byť v závislosti od rozhodnutia žiadateľa vykonané pred alebo po podaní žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku. Verejná obchodná súťaž musí byť vykonaná pred podaním žiadosti.“ Zákon o verejnom obstarávaní č. 25/2006 Z. z. v znení zákona č. 102/2007 Z. z. účinnom v rozhodnom období sa aplikoval v prípade, že žiadateľ si verejné obstarávanie dobrovoľne vybral s tým, že verejné obstarávanie môže vykonať aj po podaní žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku. Žalobca sa sám z vlastnej vôle pri podaní žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku zaviazal postupovať pri obstarávaní dodávateľov tvarov a služieb postupmi podľa zákona o verejnom obstarávaní. Išlo teda o zmluvný záväzok žalobcu. Žalobca vzhľadom na výšku prideleného finančného príspevku mal možnosť vybrať si medzi verejnou obchodnou súťažou podľa Obchodného zákonníka a verejným obstarávaním podľa zákona o verejnom obstarávaní, ale len v čase pred podaním žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku, pričom je nesporné, že spolu so žiadosťou žalobca nepredložil dokumentáciu súvisiacu s realizáciou verejnej obchodnej súťaže podľa Obchodného zákonníka, ale naopak zaviazal sa vykonať verejné obstarávanie podľa zákona o verejnom obstarávaní. Ako už bolo uvedené, dokumentácia súvisiaca s procesom verejného obstarávania realizovaného podľa zákona o verejnom obstarávaní nebola do 05. 06. 2008 predložená, v dôsledku čoho Zmluva nenadobudla účinnosť.

10. Pokiaľ ide o Dodatok č. 2 k Zmluve, odvolací súd sa nestotožnil s názorom odvolateľa, že podľa obsahu je potrebné ho interpretovať tak, že žalovaní súhlasili s predĺžením termínu na vykonanie verejného obstarávania do 9/2008 a aj fyzickej realizácie predmetu obstarávania. Predmetom Dodatku č. 2 bolo len predĺženie času realizácie projektu, nie predĺženie lehoty na predloženie dokumentácie súvisiacej s verejným obstarávaním. Svedčí o tom aj skutočnosť, že k uzavretiu Dodatku č. 2 k Zmluve došlo pred uplynutím lehoty na predloženie dokumentácie súvisiacej s procesom verejného obstarávania, ktorej posledným dňom bol deň 02. 06. 2008 a súčasne pred predložením žiadosti žalobcu o predĺženie lehoty na vykonanie verejného obstarávania z 4. júla 2008, doručenej žalovanému 2/ dňa 8. júla 2008 (ktorá už akceptovaná nebola).

11. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že súd žalobcovi svojim postupom odňal možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ v spojení s § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p.), rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) a konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). Uviedol, že odvolací súd aj napriek výslovnej žiadosti žalobcu konal a rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania. Namietal, že mu súd neumožnil doplnenie odvolania, hoci o to požiadal s tým, že len čo si zoženie finančné prostriedky na právneho zástupcu, podá odvolanie v plnom rozsahu. Tvrdil, že súd nerozhodol jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov. Dovolateľ tiež nesúhlasil s postupom odvolacieho súdu, keď mu neumožnil vyjadriť sa k stanovisku žalovaných k odvolaniu. Mal za to, že odvolací súd pochybil aj v tom smere, že vyhlásil rozsudok bez toho, aby mu v zmysle § 214 ods. 3 O. s. p. oznámil čas a miesto jeho vyhlásenia. Súd tiež porušil žalobcovu právo na prístup k súdu, keď nepredvolal dôležitých svedkov. Dovolateľ tiež namietal nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia z dôvodu, že odvolací súd sa nevysporiadal s jeho argumentmi prezentovanými počas konania. Podstatná časť dovolacích námietok smerovala aj k spochybneniu právneho posúdenia veci odvolacím súdom v napadnutom rozsudku. Na základe uvedeného navrhol dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť.

12. Žalovaní sa k dovolaniu žalobcu nevyjadrili.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č.

160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas dovolateľ, konajúci prostredníctvom člena s právnickým vzdelaním, bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

14. Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p., ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá C. s. p., právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016 (t. j. za účinnosti O. s. p.), dovolací súd postupoval v zmysle ust. § 470 ods. 2 C. s. p. a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ust. § 236, § 237 a § 238 O. s. p. (v znení v čase podania dovolania).

15. Dovolaním bolo možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

16. V prejednávannej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie.

17. Podľa § 238 O. s. p. platilo, že ak dovolanie smerovalo proti rozsudku, bolo prípustné: proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej (ods. 1), proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci (ods. 2) a prípustné bolo aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (ods. 3) O. s. p.

18. Napadnutý rozsudok nevykazuje znaky ani jedného z vyššie uvedených rozhodnutí, preto prípustnosť dovolania z § 238 O. s. p. vyvodiť nemožno.

19. Proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu [s výnimkou rozhodnutí vydaných v exekučnom konaní (§ 237 ods. 2 O. s. p.)] bolo prípustné dovolanie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O. s. p. Jedným z dôvodov zakladajúcich vždy prípustnosť dovolania bol aj prípad, keď bola strane postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.), ktorého sa dovoľáva žalobca. Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa strane sporu znemožní realizácia jej procesných práv, priznaných jej v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jej práv a právom chránených záujmov.

20. Z obsahu dovolania vyplýva, že jedným z hlavných dôvodov dovolateľom namietaného porušenia ním označených práv je tvrdenie, že odvolací súd sa v napadnutom rozsudku nezaoberal s jeho podstatnou argumentáciou.

21. Štruktúra práva na odôvodnenie bola rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p. Táto norma sa uplatňovala aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O. s. p.). Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor, ktorý zastáva i dovolací súd, zahŕňa požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvoinštančného súdu, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj odvolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/2009).

22. Po preskúmaní dovolaním napadnutého rozsudku dovolací súd nezistil, že by postupom odvolacieho

súdu bola žalobcovi znemožnená realizácia procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznával. Odvolací súd rozhodol v súlade s Občianskym súdnym poriadkom a napadnutý rozsudok odôvodnil v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O. s. p., teda s aj požiadavkou preskúmateľnosti. Z rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, prečo odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a akými podstatnými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil. Toto rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

23. Odhladnuc od uvedeného judikatúra najvyššieho súdu (viď R 111/1998) zastáva názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., ale ide len o inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), ktorá však nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania. Tento názor je plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a nie je dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu ako dôvodu zakladajúceho len tzv. inú vadu konania, pritom vyplýva tiež z rozhodnutí ďalších senátov najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1Cdo/140/2009, 1Cdo/181/2010, 2MCdo/18/2008, 2Cdo/83/2010, 4Cdo/310/2009, 5Cdo/290/2008, 5Cdo/216/2010, 6Cdo/25/2012, 7Cdo/52/2011, 7Cdo/109/2011).

24. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na Stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. decembra 2015 (publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016), podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

25. Z týchto dôvodov dovolací súd uzatvára, že ak by aj prípadne bolo dovolaním napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné, nezakladalo by to prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. V danom prípade nejde ani o výnimku uvedenú v stanovisku R 2/2016, keďže napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, pre ktoré vo veci rozhodol a rovnako sa odvolací súd vysporiadal so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalobcu.

26. Dovolateľ v dovolaní ďalej namietal, že odvolací súd nenariadil vo veci pojednávanie.

27. Podľa § 214 ods. 1 O. s. p., na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak: a) bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b) súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, c) ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania alebo d) to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (ods. 2).

28. Z obsahu spisu, ako aj z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie. Mal za to, že okresný súd správne zistil skutkový stav a o veci aj správne rozhodol bez potreby ďalšieho dokazovania. Rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci predchádzalo viacero pojednávaní a na poslednom z nich (18. novembra 2014) bolo vyhlásené aj konečné rozhodnutie. Z obsahu spisu zároveň vyplýva, že nejde o vec porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a ani o vec verejného záujmu, ktorá by sa v rôznych súvislostiach týkala väčšieho okruhu osôb. Odvolací súd preto nebol povinný vo veci nariadiť pojednávanie.

29. Pokiaľ dovolateľ vytýkal odvolaciemu súdu, že nevykonával ním navrhované dôkazy, treba uviesť, že uvedený dôvod sám osebe prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. nezakladá. Súdna prax už totiž viackrát judikovala, že nevykonanie dôkazov navrhovaných účastníkom nemožno

považovať za postup, ktorým súd odníma účastníkovi možnosť konať pred súdom (napr. uznesenie najvyššieho súdu uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov SR, pod č. 37/1993).

30. Žalobca ďalej namietal, že ho odvolací súd neupovedomil podľa § 214 ods. 3 O. s. p. o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami.

31. Zo znenia ust. § 214 ods. 3 O. s. p. je zrejmé, že povinnosť odvolacieho súdu upovedomiť elektronickými prostriedkami účastníka konania alebo jeho zástupcu o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku bola daná len za predpokladu, že účastník požiadal o doručovanie písomností v zmysle ust. § 45 ods. 4 O. s. p. Čo však v prejednávanej veci žalobca neurobil. Ako vyplýva z oznámenia (č. l. 589), miesto a čas vyhlásenia rozsudku boli sporovým stranám oznámené na úradnej tabuli odvolacieho súdu 15. februára 2016 podľa § 156 ods. 3 O. s. p. Zo strany odvolacieho súdu tak bol aj týmto úkonom dodržaný zákonný postup.

32. Nie je pravdivé ani tvrdenie dovolateľa, že doposiaľ nebolo rozhodnuté o jeho návrhu na oslobodenie od súdneho poplatku, nakoľko súd prvej inštancie o jeho návrhu rozhodol uznesením z 20. februára 2015, č. k. 24Cb/74/2012-585, a toto rozhodnutie bolo žalobcovi, podľa pripojenej doručenky (na č. l. 586), doručené 25. februára 2015.

33. Dovolateľ tiež namietal, že sa v odvolacom konaní nemal možnosť vyjadriť k vyjadreniu k odvolaniu žalovaných 1/ a 2/.

34. K uvedenej dovolacej námietke dovolací súd poukazuje na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 13. januára 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

35. Európsky súd pre ľudské práva v tomto rozsudku výslovne nezaujal stanovisko k otázke, či vyjadrenie k odvolaniu má byť odvolateľovi doručené tak, aby mal zabezpečenú reálnu možnosť zareagovať naň svojou replikou v primeranej lehote ešte pred rozhodnutím odvolacieho súdu. Zo samej podstaty argumentácie Európskeho súdu pre ľudské práva zvolenej v uvedenej veci (viď najmä slová „... mali možnosť dozvedieť sa o všetkých dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim ...“) ale vyplýva, že Európsky súd pre ľudské práva za nevyhnutné považuje nielen to, aby sa odvolateľ mal možnosť oboznámiť s obsahom vyjadrenia protistrany k jeho odvolaniu, ale aby sa mal možnosť účinne vyjadriť v čase pred rozhodnutím odvolacieho súdu. Nevyhnutnou podmienkou zabezpečenia účinnej možnosti odvolateľa vyjadriť sa k úkonu protistrany svojou replikou je, že mu bude vytvorená procesná možnosť vyhotoviť svoje stanovisko tak, aby mal dostatok času na jeho prípravu. Za čas, ktorý umožňuje dostatočnú prípravu účastníka, označuje Občiansky súdny poriadok v iných prípadoch [viď napríklad § 115 ods. 2, resp. § 156 ods. 3 (teraz § 178 ods. 2 a § 219 ods. 3 C. s. p. - pozn.)] „najmenej päť dní“. Podľa názoru dovolacieho súdu by preto mal súd doručovať odvolateľovi vyjadrenie protistrany k odvolaniu tak, aby medzi doručením vyjadrenia odvolateľovi a rozhodnutím odvolacieho súdu neuplynul čas kratší ako päť dní (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/156/2014).

36. Samotný účastník konania musí mať možnosť posúdiť, či a do akej miery je písomné vyjadrenie jeho

odporcu právne významné, či obsahuje také skutkové a právne dôvody, na ktoré je potrebné z jeho strany reagovať, alebo inak je vhodné sa k nemu vyjadriť; nezáleží pritom, aký je jeho skutočný účinok na súdne rozhodnutie. Inak povedané požiadavka „kontradiktórnosti konania“ sa chápe čisto formálne. Z jej hľadiska v podstate nezáleží alebo len málo záleží na skutočnom obsahu a význame informácie alebo argumentov predložených súdu (nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 168/2012).

37. Z obsahu spisu vyplýva, že k odvolaniu žalobcu (č. I. 537) sa písomne vyjadrili žalovaní (č. I. 590), pričom vo vyjadrení je uvedené, že jeden rovnopis zástupca žalovaných zaslal priamo žalobcovi. Toto vyjadrenie bolo doručené odvolaciemu súdu 19. februára 2016 elektronicky a 22. februára 2016 prostredníctvom pošty. V súdnom spise sa nenachádza zmienka o tom, žeby odvolací súd žalobcovi doručoval uvedené vyjadrenie. Dovolateľ v dovolaní uviedol, že vyjadrenie žalovaných mu bolo doručené až 26. februára 2016. Odvolací súd potom dňa 23. februára 2016 vyhlásil dovolaním napadnutý rozsudok bez toho, aby mal preukázané doručenie vyjadrenia žalovaných 1/ a 2/ k odvolaniu žalobcu, navyše, odvolací súd žalobcovi ani nedal účinnú možnosť sa k predmetnému vyjadreniu k odvolaniu vyjadriť. Došlo tak k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces podľa § 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu im možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

38. Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Z uvedeného dôvodu najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 450 C. s. p.).

39. O trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

40. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.